

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice števil. 15. — Zurednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati: Šeststopenjska petiti-vrata 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Volja za Ljubljano v upravnishvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom volja mesečno 9 kr. več. Po pošti volja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 187.

V Ljubljani v sredo, 19. avgusta 1885.

Tečaj II.

Šest let Taaffe.

Minolo je šest let, odkar je grof Taaffe prevzel v svoje roke krmilo državne ladije v razburkanih valovih narodnostnega prepira, gospodarstvenega propadanja in strankarskega razdvoja. Ob njegovem nastopu v l. 1879. pač nihče ni mislil, da bode to ministerstvo vladalo toliko vrsto let. Šest let — gotovo dolg čas pri ministrovanju avstrijskih kabinetov. Gotovo prijatelji vlade, morda celo sam grof Taaffe ni mislil, da bode možno obdržati se toliko časa na krmilu. In vender! Isti kabinet, kateremu so močni nasprotniki uže ob rojstvu prorokovali pičle življenja dni, isti kabinet, kateremu so pozneje toli in tolikrat podpisali mrtvaški list — isti kabinet dočakal je blizu da najdaljšo dōbo avstrijskih kabinetov, prestal strastne in brezozirne parlamentarne boje od nasprotnikov — in ta kabinet stoji še zdaj kot močna trdnjava, ob kateri se razbijajo napadi zaslepljenih fakijskih oponentov in Samonemcev. In kaj je dajalo temu tako strastno napadanemu in strupeno sovražnemu kabinetu moč, kje imamo iskati vzroke tej prikazni? Odgovor ni težak. Grofa Taaffeja pozval je presvitli vladar na čelo svoje vlade ter mu naročil, naj se ravna po besedah: Mir med avstrijskimi narodi! in grof Taaffe je tudi koj pri svojem nastopu slovesno izjavil, da hoče ostati pri svojem vladanju nad strankami, da ne pusti nobene narodnosti v Avstriji zatirati ter skušati vsem pripomoči do enakih pravic, izvesti načelo ravnopravnosti. In tej svoji izjavi ostal je zvest do današnjega dneva — in grof Taaffe uživa popolno zaupanje presvitle krone ter ljubezen narodnostij.

Listek.

Moji sorodniki.

(Spomini. Spisal — zd.)

Vse ti povem, vse razjasnim!

Pred desetimi leti je bilo; ti si takrat uže odšel iz C . . . Sedel sem v kavarni in prebiral dolgočasne, vsak dan nove, a vender vedno stare novine.

Odločivši za kratek čas novine, stopil sem k oknu in gledal na ulico. Po cesti je pridrdral voz moje matere in hlapec naš sedel je na njem. Ustavil je, skočil z voza in hitel v kavarno — povedalo se mu je menda v mojem stanovanju, kje me ima iskati.

„Hitite, Danijel, hitite, mati umirajo!“ zavpil je nad menoj, opazivši me pri oknu stoječega. Oni trenotek pooblašilo se je obnebeje mojih dni in več mi ni sijalo solnce sreče, nikdar več! In živo sem čutil, kako burno mi je pričelo utripati srce, ki do takrat ni poznalo udarcev trpljenja. Za dobro uro stal je voz pred mojo rojstveno hišo. Hitel sem k umirajoči materi in videl, ko sem odprl duri, da me je težko pričakovala.

Uvidevši grofa Taaffeja blagohotne in blagonosne namere, zbrala se je okolo njega takoj znatna parlamentarna večina, sestojeca iz mož, kateri pravice, koje uživajo sami, hote priznati tudi sosedu; večina ta sestavljena je bila iz zastopnikov vseh avstrijskih narodnostij. In ravno v to iz tako različnih elementov zbrano večino stavili so sovražniki zdanjemu kabinetu svoje nadeje, češ, da te razne narodnosti ne bodo mogle mirno ostati vkup ter da se bode med večino vnel prepir zaradi verskih vprašanj — potem pa se porušil zdanji sistem. A bridko so se varali! Možje od one večine, kateri so podpirali Auerspergovo ministerstvo, merili so pač moči in zahteve zdanje večine po svojih nazorih. Večina od tedaj ni hotela podpirati kabineta, marveč zahtevala od njega, naj jo podpira on v njenih pretiranih zahtevah. Večina od tedaj ni imela niti zmožnosti, niti volje, da bi bila svoje postopanje primerno uravnala vladnim intencijam, ona hotela je voditi državno ladijo po določilih, katera so se narekavale v klubih. Prejšnja večina, ali vsaj bistven nje del, kazal je resno voljo, le tedaj složno postopati z vlado, kadar so se jej delile koristi in dobrote; kadar pa je bilo treba prinesiti za vkupno državo žrtev, ter se je od nje zahtevalo nekoliko samozatajevanja, tedaj nastala je takoj strankarska in vladna kriza. In kako se je maščevala ta sebičnost nad prejšnjo večino!

Nova večina učila se je od prejšnje, ogibala se je njenih napak, krenila je na druga pota. Uvidela je, da bi jej konflikt s kabinetom ne le nič ne koristil, da bi jej marveč mogel mnogo škodovati. Postopala je previdno in zmerno v svojih zahtevah, in tako možno je bilo v vsakem

parlamentarnem zasedanju ukreniti blagonosne zakone ter povzdigniti blagostan države v notranjem ter ukrepiti nje moč na vnanje.

Danes se nečemo podrobneje pečati z minolo dōbo ter ponatanko navajati vseh pridobitev za Taaffejevega ministrovanja gledé vkupnih državnih interesov, kakor tudi posamičnih dežel, storili smo to uže ob zaključku državnega zbora, in vsakdo je lahko uveril se, v koliko se je ojačila državna moč, se povzdignile državne finance, promet se razširil ter se zboljšale kmetijske razmere. Za nas Slovence nastopili so pod Taaffejevo vlado milejši časi. Dežela kranjska dobila je za deželnega predsednika moža, kateri je, sin slovenskega naroda, unet z vso dušo za prosveto in blagor slovenske domovine, kateri je zacelil uže marsikatero rano bedni Kranjski. Zastopi v naši deželi, deželni zbor in občine, dobili so pravim razmeram primerno lice; slovenščini odkazal se je v javnosti isti prostor, koji jej po pravici pripada. Če pa se niso izpolnile še vse naše vroče in tudi opravičene želje, so temu vzrok le časovne razmere. Zanašati pa se smemo za trdno, da se bodo izpolnile pod Taaffejevo vlado.

Mi torej obhajamo šestletnico Taaffejevega ministrovanja v nadeji, da bode desnica kakor do zdaj složna in močna podpirala grofa Taaffeja, kajti le tedaj mu bode možno narediti mir med raznimi narodi ter na podlagi sporazumljenja in medsebojnega spoštovanja različnih avstrijskih narodov izvesti jednakopravnost. In mi Slovenci posebej? Nihče ne more tajiti, tudi najbolj zaslepljen kričać ne, da smo pod zdanjim ministerstvom mnogo dosegli in da dosežemo še kaj več, popolno ravnopravnost le tedaj, če se oklenemo vlade. — Spoštujmo torej pravice svojega sosedu, med

Oči je uprla v me, ko sem vstopil in smehtljal, zadnji komaj vidljiv smehtljal zibal se jej je na bledih ustnih. Vašk izupnik in nekaj sosedov molilo je molitve „za umirajoče“ ob njeni postelji.

Domačih ni bilo nikogar v hiši.

„Dobro, da si prišel, Danijel, težko sem te pričakovala!“ vzdihnila je.

„To-le si vzemi in varčen bodi!“ Dala mi je ključ, ki je zaklepal njeno gotovino.

Molčala je nekaj časa.

„Kaj bo s teboj siromak?“ šepetala je poslednimi možmi, pritislila mojo desnico na mrzla usta — in mrtva je bila.

Po velem lici pa se jej je potočila zadnja solza ter kanila na mojo roko.

Župnik si je križal čelo, usta in prsi; pokrtil plešasto glavo pa odšel s sosedi. Samega so me pustili pri mrtvi materi.

Nekoliko pozneje prišel je brat Lavrencij v hišo. „Ali so umrli, umrli?“

Molčal sem. Lavrencij pa je stopil pred me, široko razkoračil nogi, roki prekrizal na hrbtu rekoč: „Ključ mi daj! Dosti si popil in pojedel našega. Več ni matere sedaj in vsi smo enaki! Vsi, ti pravim!“

Dal sem mu ključ; saj se mi je zdelo pregrešno tú poleg mrtve matere prepirati se za denar.

Prišlo je zopet nekaj sosedov, ki so položili ranjko na mrtvaški oder, kjer je ležala dve noči in en dan; v jutru drugega dne pa so jo zanesli na pokopališče. Črne prsti nasuli na njo, nov lesen križ usadili na novo gomilo, izmolili nekaj očenašev za pokoj njene duše ter odšli s pokopališča.

In le eno srce je žalovalo po tebi, le eno oko rosilo tvoj novi grob s solzami ljubezni, zlata mati! Imela pa si deset otrok in vsi so bili pri tvojem pogrebu! A ti otroci so imeli kamenena srca, in kamen ne da solza! Ne da jih!

Dolgo sem ostal na tvojem grobu in čutil sem se tako zapuščenega! V to črno prst bi se bil najrajši zaril, tebi, mila mati, za soseda! Sam sem ostal na svetu brez ljubezni!

Ne. Še eno srce je bilo za me, srce ženske, katere cyetoči obraz mi je tu na materinem grobu stopil pred dušo.

Odšel sem s pokopališča. Doma so imeli bratje in sestre moje pogrebščino. Lavrencij mi je ponudil stol; a nisem se usedel, sem ter tja sem

seboj pa si podajmo prijateljsko roko, preneha naj med nami neosnovani, pogubonosni prepričani, ne obrabljam svojih moči z malostnimi osebnimi mržnjami, delajmo složno z zdanjo nam blagohotno in pravično vladno v korist krasni naši domovini slovenski.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Pri slovesnem nameščenju praškega nadškofa grofa Schönborna dne 15. t. m. posluščeval se je ta kakor tudi praški župan doktor Černy pri svojih govorih samo češčine. To so jima hudo zamerili Nemci. „Vaterland“ opravičuje to postopanje s tem, da pravi, da so praški nemški listi uže več tednov pred nameščenjem nadškofa javno oznanjali, naj se Nemci, ker niso istega političnega mišljenja s škofom, ne udeležijo slovesnega nameščenja.

Kakor znano, sešla se je v ponedeljek na vabilo deželnega predsednika v Celovci enketa, katera se je imela posvetovati o sredstvih, s katerimi bi se moglo odpraviti žganje. Deželni zdravstveni svet se je izrekel, da je žganje v Koroški uže zelo razširjeno ter da se je bati, če se to tako dalje vrši, da narod na Koroškem po polnem propade ter se vsled preobila uživanja te razdevajoče upojne pijače po polnem poživini.

„Polit. Corr.“ poroča, da se baje v prihodnjem meseci v Budimpešti snidejo ogerski škofje v posvetovanje gledé predlogov naučnega ministra zaradi zboljšanja materialnega položaja nižjih duhovnikov.

Tu je deželo.

Iz Berolina se poroča, da nemški zvezni svet prične zopet svoje zasedanje začetkom prihodnjega meseca. Pri teh sejah posvetovalo se bode o postavnem načrtu gledé borznega davka.

Rusija pričela je baje na iztiravanju ruskim podanikom iz Nemčije odgovarjati z enakim postopanjem. Iz Varšave se poroča, da je varšavski policijski ravnatelj izdal dnevni ukaz, s katerim se petnajstim nemškim podanikom prepoveduje dalnje bivanje na ruskem ozemlju.

Srbski cerkveni shod, kateri je bil določen na 13. septembra, se je zopet preložil za nedoločen čas, in to baje zaradi tega, ker bode patrijarh Angjelić zadržan isti dan, ker pride presvitli cesar dne 12. septembra k vojaškim vajam v Požego, kjer ga sprejme patrijarh.

Iz Irske poroča se o zopetnih agrarnih zločinih. Osebito v grofiji Clare ponavljajo se nočni izgrede, katere povzročajo oborožene tolpe. V noči pred

hodil po hiši, obstal slednjič pri mizi rekoč: „Kako je prazno vse, matere manjka!“

Krohota bratov in sester bil mi je odgovor.

Na dan pokopa svoje matere so se smijali, na vsa usta smijali. Dobri otroci!

Molče sem hotel oditi; saj je ta smeh na večno pretrgal vez, ki nas je vezala brate.

Pa zopet je Lavrencij stopil pred me, takisto široko razkoračil se in križaje roki na hrbtu govoril: „Danes smo pokopali mater tvojo; našo pa so nam zagrebli na dan tvojega poroda. Menim, da umeješ, kaj hočem reči. Deset otrok nas je; a le tebe je videla, tebe, ki nisi celi čas svojega življenja prijel za nobeno delo in si še to, kar smo mi doma pristradali, s svojimi prijatelji pogljal po grlu. Temu je sedaj konec; to veš. Sam skrbi, kako bodeš živel.“

„Tako je Danijel, tako!“ pritrjevali so govorniku vsi drugi. Lavrencij pa je nadaljeval: „Svoj del, katerega ti pripozna postava — mati je nagloma brez vsake oporoke umrla — dobiš. Pa menim, da ne bo prav poseben; zato ti svetujem, da si preskrbiš kruh, in se naposled ne potikaš tja po svetu, kakor strije naš, ki je tebi enako leta in leta zapravljaj denar po visokih šolah.“

minolo sredo ulomilo je več neznanih oseb v stanovanju štirih najemnikov v Cappabegu blizu Barefielda; stanovalce so pretepli, češ, da so v zvezi z lastniki. Nekov mož v tisti okolici dobil je pretilno pismo s podpisom: „Kapitan Mondschein.“ Večkrat ulomijo neznane oborožene tolpe v hleve najemnikov ter jim razmesarijo živino.

Dopisi.

Iz logaškega okraja, 17. avgusta. (Izvirni dopis.) Vsak pravi in za napredek šolstva vneti učitelj z radostjo pozdravlja dan vsakoletne uradne učiteljske konferencije, dobro vedoč, da je to dan, kateri mu donese obilo krepila za njegovo težavno delovanje in pa par veselih ur v društvu svojih drugov, naprednjaških učiteljev. Tak vesel dan obhajalo je učiteljstvo tukajšnjega okraja v dan 3. avgusta, kajti baš ta dan vršila se je letošnja uradna učiteljska konferencija v krasnem šolskem poslopju gorenje-logaškem. Okolo poludesete ure je otvoril zborovanje gosp. okrajni nadzornik Fr. Gerkman s prijaznim ogovorom ter si svojim namestnikom izbral g. nadučitelja Krnca. Zapisnikoval sta g. nadučitelj Bénédek in gospod. učiteljica Costa. Iz g. nadzornikovih opazk smo povzeli, da šolstvo v našem okraju v obče napreduje, le tu pa tam se nahajajo še pomanjkljivosti, katere bodo v teku časa tudi izginile, če se bode učiteljstvo ravnalo po nasvetih in vodilih gospoda nadzornika.

Vprašanje: „Katerih načel naj se učitelj pri pouku v realnih predmetih drži?“ sta reševala jako temeljito gg. nadučitelja Božič in Poženel. Nasvetovala sta, kaj naj se v prihodnje opusti ali kaj dodá, da bode pouk o teh — nekaterim ljudem jako nepriljubljenih pa silno važnih — predmetih koristen ter obsegal to, česar je našemu ljudstvu v prvi vrsti potrebno. Poudarjala sta oba govornika, da naj se osobito temeljito obdelujejo v kmetijstvo spadajoče stroke ter se ozira tudi na obrt in trgovino. V zemljepisji in zgodovini naj se mladina tudi v prihodnje pridno uri ter uči spoznavati kraje, šege in navade naše ožje in širje domovine kakor tudi opazovati dela in čuda mogočne narave.

O spremembi določeb postave z dne 14. maja 1869 o načelih za poučevanje v ljudskih šolah vsled postave z dne 2. maja 1883 je poročal po žrebu določeni gosp. učitelj M. Poklukar.

Pri tej konferenciji, katero je počastil s svojo navzočnostjo tudi gosp. okr. glavar grof Pace, se je izbral na predlog g. Bénédeka tudi odbor sedmerih udov, kateri bode v teku jednega leta sestavil opis tukajšnjega okraja s potrebnim zemljevidom vred, ki ga bosta risala gospoda učitelja Novak in Levstek.

Blizo tako-le je govoril Lavrencij, in bil je ponosen na dolgi svoj govor. Meni saj se je dozdevalo tako.

Čakali so odgovora, a zastonj. Odšel sem molče. Nazaj v mesto peljaje se, sem celo pot mislil na pokojno mater in nehvaležnost njenih otrok.

Da me je nekoliko bolj ljubila od drugih, to so jej ti nehvaležneži šteli v neodpušljiv greh. In vender je vse oskrbela, dobro oskrbela. Vsi so bili premožni možje, premožne žene v naši okolici. Le Lavrencij, ki je po materini smrti prevzel gospodarstvo na našem domu, bil je še neoženjen. Tako je bilo. In ti otroci so trdili, da jim je umrla mati ob mojem porodu, da sem vse potrošil le jaz, oni pa da so šli s praznimi rokami od biše. Taka je hvaležnost otroška!

(Dalje prihodnjič.)

Prokleta!

(Roman. Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi predelavi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

13.

Žandarja prideta proti četrti uri v Civry. Napotita se k županu, naznaniti mu, kaj imata opra-

Izmed samostalnih predlogov naj omenim sledeče: Idrijsko učiteljstvo želi, da bi se v prihodnje okrajna učiteljska konferencija vršila v teku šolskega leta, a ne o počitnicah, katere so učiteljstvu v počitek odmenjene. Gosp. Ribnikar želi, da naj bi se vse šolstvo zadevajoče postave in ukazi priobčevali v posebnem šolskem zakoniku za Kranjsko. Gosp. Bénédek želi, da naj bi slavni okrajni šolski svet blagovolil, vse strogo učiteljskega osebja tikajoče se dopise naravnost šolskim vodstvom — ne krajnim šolskim svetom — posiljati.

Po sklepu konferencije se je zbralo skoro vse učiteljstvo pri gosp. Riharji k okusnemu kosilu, kjer so se vrstile navdušene napitnice na g. sp. okrajnega glavarja, gosp. nadzornika, gosp. predsednika gorenje-logaškemu kraj. šol. svetu, J. Gruntarja itd. z milim petjem slovenskim.

Pri tej priliki smo zložili tudi lepo vsotico 21 gld. 40 kr. za „Národno Šolo“, katera naj procvita in deluje v korist in napredek naše mile domovine in v napredek šolstva slovenskega. —k.

Razne vesti.

— (Umor in samomor.) Iz Genfa se poroča: V ulici Grand Rue stanovala je neka šivilja, udova Jeulet, v kojoj je bil nek delavec s priimkom Tournier zaljubljen. Udova vračala mu je nekaj let ljubezen, a kakor je ženska uže nestanovitna, naveličala se je sčasoma tudi ona svojega čestilca in je drugemu, in sicer nekemu kočijažu, odprla svoje srcé. Svojemu prejšnjemu ljubimcu pa je prepovedala, še kdaj k nji priti. Ta pa se ni dal tako hitro odpraviti, temveč ponavljal je še vedno prejšnje svoje obiske. Da bi ga od sebe odpravila, poslala mu je trdosrčna in nezvesta udova pismo naznanilo, da se misli v kratkem z drugim zaročiti. Turnier sklenil je bil na to, ločiti se od svoje ljubice, a konečno ga je strast premagala. Podal se je še enkrat k nezvesti in ker so bila vrata njene sobe zaprta, posrečilo se mu je, skozi okno prodreti v izbo. Ona bila je doma. Odkril ji je še enkrat svojo gorečo ljubezen, opomnil jo je na prejšnje srečne dni, rotil jo je, da naj se ga usmili, a vse zaman! Njej plamtelo je za družega srce, vse prošnje niso pomagale nič. Tedaj pa je tudi nesrečnemu Turnieru vskipelo po žilah, ozrl se je okrog po kakem orožji in dobivši v miznici nož, zgrabi ga in ga zasadi v nezveste prsi svoje neke danje ljubice. V svojem hrepenenju po maščevanju zabodel jo je še večkrat, dokler ni mrtva oblegala. Na to pa je potisnil nož do držaja tudi sebi v srce.

— (Konec igralca.) Poznati pariški igralec Mr. Roby storil je pred kratkim konec svojemu življenju. Dobili so ga s prestreljeno glavo na tleh ležečega in z revolverjem v roki. Samomorilec bil je strasten igralec in je v svojem življenju milijone dobil in

viti, ter si data pokazati od njega stanovanje Jean Renaudovo.

Svoja dva konja privezavši k plotu, gresta proti hiši volčjega ubijalca, katera je bilo lahko najti, ker stala je na strani od drugih.

Jean Renaud je bil prišel ravno domov. Hotel se je urico spočiti ter se napotiti potem zopet na košnjo.

Žandarja vstopita.

Jean Renaud ni mislil niti trenotek, da ga prihajata prijemati, nego samo ga izpraševati. Sicer je bil trdno sklenil, da vsako pojasnilo odreče.

Vstane ter naproti jima gredeč, reče: „Dober večer, gospoda moja, v čem vama lahko služim?“

Geneviève je zrla vsa zmedena na oba prišleca.

Stražmešter dé z rahlim, ginenim glasom, kajti tudi on je Jeana Renauda poznal le od najboljše strani: „Jean Renaud, jaz prihajam, da vas primem.“

Nesrečnež Renaud odmakne se stopinjo nazaj ter prebledi ko zid.

Geneviève skoči po konci ter se vrže na žandarja.

„Mojega moža prijeti!“ zavpije. „Čemu li? O uboj! uboj od danes po noči!“ zaječi na to

milijone izgubil. Konečno doletela ga je usoda, kakor že marsikateriga igralca. Zgubil je naposled tudi vse svoje podedovano imetje, ki ni bilo ravno majhno in se je na poldrugi milijon cenilo. Da si je bil zelo strasten pri igri, se vender o njem trdi, da je bil vsikdar pošten. Goljufige pri igri ni mogel trpeti in je imel za goljufo vselej jako oster pogled, vsled česar so se ga le-ti zelo bali in so ga tudi sovražili. Razen tega bil je zelo plemenitega srca, je v sili vsakemu rad pomagal in je bil zlasti svojim prijateljem zvest pomočnik. Dolgov nikdar ni delal in je najbrž ravno vsled tega storil konec svojemu življenju, ker ni hotel odvisen biti od tuje milosti.

— (Iznenadenje v zakonu.) Marsikedo predstavlja si zakonsko življenje vse drugače, nego je v istini. Ravno zaradi tega ima zakonski stan toliko nezadovoljnih. A da bi se kedo zakonskega življenja tako kmalu naveličal, kakor se ga je nek clown Brizé v Londonu, se ne zgodi mnogokrat. Bil je poročen še le osem dni, a že bil je zakona tako sit, da je sklenil s smrtjo niti zakonskim križem in težavam. Potaknil je zaradi tega v čeber vode glavo in je tako dolgo z njo v vodi tičal, da se je vdušil!

— (Sneg v Škociji.) Pri nas imeli smo letos nenavadno gorko poletje, a ne tako drugod. Iz zahodne Škocije poroča se zadnje dni, da je tam nastal že zdaj hud mraz in da je že zdaj po več krajih snežilo. Vsi vrhi nekoliko višjih hribov in gora pokriti so z debelo sneženo odejo.

Domače stvari.

— (Dar.) Povodom Najvišjega rojstvenega dneva Nj. Veličanstva cesarja daroval je gospod deželni glavar Gustav grof Thurn-Valsassina sto goldinarjev, katerih polovica je odločena ljubljanskim revežem, druga polovica pa tukajšnjemu katoliškemu društvu rokodelskih pomočnikov kot donesek k zakladu za zidanje društvene hiše.

— (Slovenci v Pragi.) V petek popoldne odrinilo je iz Ljubljane z gledališkim vlakom v Prago več oseb, katerim so se med potom pridružili še nekateri potovalci iz slovenskih pokrajin, tako da jih je prišlo na Dunaj nad 100. Na Dunaji pozdravili so jih tam bivajoči Slovenci in drugi Slovani. Nagovoril jih je pri dohodu Čeh g. dr. Lenoč, predsednik slovanskega pevskega društva, zahvalil se mu je g. Ivan Hribar. V soboto zvečer priredil se je na Dunaji na čast slovenskim potovalcem v hotelu „zum goldenen Kreuz“ koncert, pri katerem so se odlikovali tudi naši čitalniški pevci. Na dalnjem potovanju v Prago pozdravljali so jih na raznih postajah občinski zastopi in razna slovanska društva; posebno slovesen pa prijateljsk pa je bil sprejem v Pragi.

— (Triglav) obiskala je minolo nedeljo večja družba Najmnogobrojnija bila je družba, katero je

nesrečna žena ter upre kakor neumna oči v žandarja.

Jean Renaud se predrami iz svoje osupelosti. „Roparja primita, a ne mene!“ dé. — „Roparja in ubijalca tudi“, odgovori žandar.

Genevière votlo zastoče ter se zgrudi na stol. „In zato sta prišla k meni?“ nadaljuje Jean Renaud. „Kaj li to pomenja? Morda mislijo, da sem jaz... To bi bila pač največja nespametnost! Jaz ropar, ubijalec! Nobeden od vseh, ki me poznajo, ne bode tega verjel. Vidva se le šalita, ka-li? Vedo pač dobro, da sem nedolžen, da ni mogoče, da sem zločinec.“ — „Nama ni presojevati, ali ste nedolžni ali krivi,“ reče stražmešter. — „Tedaj me res sumničijo, tedaj me res tožijo?“ — „Da.“ — „Pa saj to je nemogoče, to je absurdno.“ — „To povejte instruktorskemu sodniku.“ — „Tedaj je resnično!“ zahrope nesrečnež gine-nim glasom. „Prihajata sim, da me primeta?“ — „Tako povelje imava. Če hočete kaj seboj vzeti, storite to hitro, ker mudi se nama.“

Geniève je sedela nepremično, kakor okamenela na svojem sedeži. Nekaj strašnega jej je zapiralo grlo ter obteževalo prsi. Njeno oko je bilo

vodil naš znani hribolazec g. Fr. Kadfínik. Najvišje splezali so gg. Kadfínik, Mejač, Hentschel in Morgenstern iz Ljubljane, g. Alfonz Hiltcher, c. kr. pomorski častnik iz Pulja, in dva vodji. Škoda, da je na višini 2864 metrov zabranjevala megla razgled. Gosp. Kadfínik, kateri je bil ta pot že devetič na Triglavu, pripoveduje, da je tam gori še prav obilo planike (belunca).

— (Državna železnica Herpelje-Trst.) Natečaj za železniška dela na progi Herpelje-Trst je razpisan do 17. septembra t. l. Ponudbe naj se vložijo do tega dneva pri c. kr. glavnem ravnateljstvu avstrijskih državnih železnic.

— (Celovško razstavo) obiskuje vsak dan mnogo oseb, osebito minola dva praznika bila je kar napolnjena obiskovalcev. Razstava je zelo zanimljiva ter vredna, da-si jo vsakdo, kdor ima le količkaj prilike, ogleda.

— (Iz Trsta) se poroča, da je predvčeranjim policija preiskavala tam pri petih osebah stanovanja ter da je našla več sumljivih listin; na podlagi tega zaprla je omenjene osebe.

Zahvala.

Povodom praznjenja rojstnega dne Nj. Veličanstva presvitlega našega cesarja mi je visokorodni gospod deželni glavar na Kranjskem, Gustav grof Thurn-Valsassina, po svojem namestniku v deželnem odboru, gosp. ces. svetniku Ivanu Murniku, izročiti dal sto goldinarjev, katerih polovica je namenjena ljubljanskim ubožčekom, polovica pa tukajšnjemu društvu katoliških rokodelskih pomočnikov kot prilog zakladi za gradnjo društvenega doma.

Izročuje ta zneska blagemu namenu, usojam se javno izrekati najiskrenejšo zahvalo za velikodušno tega stolnega mesta ubožčekom naklonjeno darilo.

V Ljubljani 18. dan avgusta 1885.

Župan:
Grasselli.

Poslano.

„Slovenski Narod“ v Ljubljani in Šukljetovala „Charta bianca“.

Iz časov, ko sem še na Koroškem boril se za ravnopravnost Slovencev, vaju napadov svojih nasprotnikov, se tudi nikdar nisem bal, svoje prepričanje zastopati prijateljem nasproti in tudi sramotenje po slovenskih listih v zadnjem času me ni motilo v mojem delovanju za narod; ker imam čisto vest, se tudi ne bojim grdenja katilinarčnih oseb, katerim gre za kaj družega, nego za narod. — Ne da bi se opravičeval

suho, pekoče in tako srpo, da je človeka strah obhajal, gledati jo.

„Pa saj sem jaz nedolžen!“ prične iz nova Jean, kakor bi ne mogel umeti, da se lahko tudi nedolžnega prime. — „Toliko bolje za vas, Jean Renaud“, reče stražmešter. „Midva pa sva primorana, peljati vas seboj, in tudi silo uporabiti, če ne bi nama hoteli slediti dobrovoljno.“

Nesrečnež pogleda ženo ter udari v jok. Žandar se obrne, kakor bi si hotel ogledati ubožno opravo v sobi.

„Ah, tu je puška!“ zakriči naenkrat, ugle-davši orožje v kotu, kamor je je bil postavil Jean Renaud zjutraj.

Vzame puško v roke ter jo preiskuje poskuša je petelin. Potem se naenkrat približa svojemu predstojniku ter zakriči: „Gospod stražmešter, tu poglejte... Kapsula (kapica) je odgorela, desna cev je izstreljena...“

Jean Renaud to sliši.

„Kaj?“ reče naglo. „Moja puška, pravite, da je izstreljena?“ — „To veste vi tako dobro, kakor jaz“, reče žandar porogljivo.

(Dalje prihodnjič.)

pred kliko, ki se ne sramuje na najpodlejši način narodnjake obirati, sumničiti, obrekovati, ki se v svoji slabosti poslužuje najgrših sredstev, samo da bi političnega nasprotnika tudi socialno uničila, ali mu vsaj kako marogo pritvezla; ampak da svojim prijateljem razjasnim, s kakšno perfidijo se domoljub mora boriti, ki resno svojo nalogo izvršuje, povem sledeče:

Hrepenenje, podpirati težnje naroda na neodvisnem mestu, me je napotilo, da sem slovo dal mirnemu zavetju cesarske službe. Prišedši v Novo Mesto našel sem za narodno stranko žalostne razmere. V mestnem odboru narodna stranka še zanesljive tretjine ni imela. Čitalnično poslopje „Narodni Dom“ bilo je nedozidano; celo prvo in drugo nadstropje bilo je prazno. Po fasadi so jele že opeke izpadati; zadnje stene so se začele rušiti, ker je voda silila v poslopje. V kleti bilo je polno vode; na oknih so visele na pol polomljene dilce. Nasprotniki so si veselja mencali roke in uže težko čakali, kedaj bode razpala „razvalina“ in kedaj bode konec narodne gloriije. Nikdo se ni brigal za poslopje, najmanje pa tedanji tajnik, „Narodov“ dopisnik. Nad oboki pritličnih dvoran bili so nakupičeni mizarski izdelki in visoke kope težkih hrastovih desk in ko sem povpraševal, kdo to dopušča, nisem dobil pojasnila, a tudi v sejinem zapisniku ni bilo najti sklepa gledé tega prostora.

Žalostilo me je, da se je to za naše mestice očitno preveliko poslopje postavilo v zakotje, kamor se težko z vozom pride. „Le velikansko“, bila je parola iz Ljubljane, a ko je prišlo do plačevanja, morali so novomeški domoljubi mejnice podpisavati, da so plačali stroške. Povpraševal sem po denarnem stanju ter zvedel, da se je uže tačas za poslopje nad 20000 gold. porabilo, da pa ni več pravega dolga ko k večjemu 7000 gold. Povpraševal sem strokovnjake, koliko bi dali za poslopje, in rekli so: „Par tisoč — še to ne — kar je material vreden.“

A nagovarjali so me novomeški in ljubljanski narodnjaki, da prevzamem predsedništvo. Branil sem se, in še le potem, ko se je stanje nekoliko pojasnilo, sem se udal. Dve leti sem premišljeval, posvetoval se s prijatelji, pisaril domoljubom, pomoči iskal pri poslancih, pri denarnih zavodih, mnogo nočij prebedel, mnogo britkih skušenj prebil, o katerih bi se dale cele pole pisati; in konečno, ko sem prejel po prijaznosti gosp. Hribarja načrt amortizacije, iz katerega sem se prepričal, da najbolj kaže, stavbo izvršiti in ko sem si zagotovil podporo g. dr. Slanca in prerano umrlih domoljubov, gg. Rudeža in Schneida, predložil sem načrt, po katerem bi se dala stavba izvršiti, najprej onim narodnjakom, ki so se za dovršenje najbolj zanimali in ko se je načrt po nekaterih popravkih odobril, predložil tudi občnemu zboru čitalnice, pri katerem so se dotična pisma in ponudbe prečitale.

Občni zbor je sklenil izpolniti v ponudbah stavljene pogoje in najeti za dovršenje stavbe potrebno svoto, in sicer pri g. vitezu Schneidu, ki je bil uže prej za 1300 gld. vknjižen in ki je tudi za gospo Wepustek prej vknjiženo tirjatev 500 gold. s cesijo prevzel, vnovič 2000 gld.; pri gospej Slančevi 2000 gld. in kasneje zopet 900 gld. in pri delniškem društvu „Národní Dom“ 2500 do 3000 gld. K zboru so bili vsi udje povabljeni, na povabilu so bile vse točke posvetovanja naznanjene. Tajnik je zabeleževal sporočila in sklepe. Koncem leta 1884 se je letni račun predložil in od dotičnega odseka pregledal, v redu našel, od občnega zbora s pohvalo odobril in v letnem sporočilu pri gosp. Krajcu tiskal in med članove razposlal.

Iz istega računa se razvidi, da se je porabilo leta 1884 za stavbo . . . 6734 gld. 59 kr. za poplačanje dolgov . . . 1313 „ 52 „ za obresti dolgov . . . 433 „ 57 „ za davke . . . 91 „ 66 „ za druge društvene stroške . . . 596 „ 27 „

skupaj . . . 9169 gld. 61 kr.

S tem, kar se je leta 1885 za dovršenje plačevalo in kar je še plačevati, stane dovršenje stavbe 8000 gld. — Toliko je g. vitez Schneid ponudil za izvršitev stavbenemu mojstru g. Zupančiču v krēmi pri „Slonu“ vpričo gostov, a on ni hotel prevzeti stavbe, kar on lahko potrdi. — Sam kot nestrokovnjak s pomočjo g. Umeke sem sestavljal prve načrte in prora-

čune, s katerimi sem se trudil več kot 14 dni, sam sem moral dopisovati časnikom, sam nadzorovati stavbo, sam izplačevati delavce, sam prejemnice pisati, račun-ske knjige voditi, da ne bi se kaj prezrlo. Vozaril sem se v Ljubljano, v Zagreb, na Krško in v druge kraje, nabiral delničarje, informiral se o stavbenih za-devah, med stavbo bil sem, ako se nisem vozaril v zadevah „Národnega Doma“ kam, dan na dan uže ob petih zjutraj med delavci; če je nanagloma manj-kalo orodja, apna, lesa, peska ali opek, poslal sem ponj pogostoma domov in kar so pri meni vzeli, nisem zaračunal; ravno tako nisem zaračunal niti ene vožnje, niti enega pisarniškega dela in lahko rečem, da bi bil veliko zaslužil, ko bi vsa dela, če še tako nizko ra-čunal. Računal nisem na zahvalo, niti na priznanje; a zanašal sem se, da se moje poštenje in moja čast ne bode skušala oskrunjevati, in to v národnem gla-silu, katero sem tudi jaz pripomogel postaviti na trd-neje noge z udeležbo pri delniškem društvu „Národná Tiskarna“ ob času, ko so bili moji dohodki jako skromni.

Eden teh mož mi je v prijateljskem razgovoru očitil, da sem jaz kriv, če bodo stareji upniki v zgubo prišli in da bi bolje bilo, ko bi se poslopje podrlo. Na tako očitjanje mi pač ni ostalo, ko zadnje potrditi z mojega stališča. Jasno mi je bilo, pri čem sem in kako se ščuje in hujška proti meni; Margherijev pristaš in agitator, profesor Nachtigall, pa je prišel ušesa nastavljal in jasna mi je bila tudi njegova uloga. Namesto priznanja žel sem sumničenje, obrekovanje po „Slov. Narodu“ in po krémah. „Slovenski Narod“ v št. 180 piše: „Konečno bi še dr. Pozniku v spomin klicali, kaj da je po končanem sl. banketu dné 28ga junija v Brunerjevi dvorani pred tremi pričami, izmed katerih je bila jedna „Národov“ dopisnik, prvi novo-meški domoljub gledé „Národnega Doma“ v Rudolfo-vem njemu, dr. Pozniku, v zobé povedal in kaj da je on sam prirediti moral.“

Za tako sumničenje imam le: Fej vas!

Narodno glasilo se dá zlorabiti, da náme kamnje luča, vsaka podlost mu je dobra, in to le zaradi tega, ker sem branil čast svojega prijatelja g. Šukljeta, ka-teremu se v štev. 180 „Slov. Naroda“ očita, da je Nemcem poslal *charto bianco* (prazno podpisano polo), na katero naj svoje zahteve zapišejo, da jih spolni. To očitjanje meni in dr. Slancu ni dalo miru, dokler nisva prišla resnici na sled; kajti ko bi bilo očitjanje osno-vano, prva bi bila, ki bi Šukljeta pozvala, da mandat odloži.

Na direktno vprašanje, če je res kaj tacega pisal, nam telegrafira, da naj pri necem gospodu v Novem Mestu, kateremu je on o volilnih stvareh pisal, vsebino pisma sama prečitava. Šla sva k temu gospodu in ta nama je razložil, kako je prišel do pisma. Znanca sta bila, in vprašal ga je g. Šuklje, če bo njegovo kan-didaturo podpiral. Dotično pismo nama je tudi po pis-menem privoljenji g. Šukljeta pokazal.

V tem pismu g. Šuklje med drugim nerelevantnim piše: „Euer Wolgeboren können von mir unmöglich verlangen, dass ich auf Kosten meiner politischen und nationalen Ueberzeugung um die Stimmen der deutschen Partei werben soll. Es wäre dies ein Schachergeschäft, das jeden Mann von Charakter abstossen müsste. Sollten E. W. die Gewährung der gewünschten Unterstützung an gewisse Bedingungen knüpfen, so ersuche ich mir dieselben bekannt zu geben. Ich werde prüfen, ob dieselben sich mit meinen Grundsätzen vereinbaren lassen. Dass ich bei aller Entschiedenheit meiner nationalen Gesinnung zu den gemässigten Elementen meiner Partei gehöre, habe ich bewiesen.“ (Vi ne morete od mene zahtevati, da bi na kvar svojemu po-litičnemu in narodnemu prepričanju barantal za glasove nemške stranke. To bi bilo barantaštvo, katero bi se moralo vsakemu značajnemu možu gnjusiti. Ako je vaša podpora zavisna od nekovi pogojev, prosim, da jih na-znanite, jaz bom prevdaril, če se bodo z mojimi na-čeli ujemali. Da pri vsej odločnosti mojega narodnega mišljenja spadam k zmernim elementom moje stranke sem uže dokazal.)

A kako piše dopisnik v „Slov. Narod“. Kaj pa je Šuklje storil, da bi si privabil 104 nemške glasove? On je kar naravnost z Dunaja „charto bianco“ poslal na nemško stranko v Rudolfovem, „da naj svoje želje nanjo napiše, ker obljubi jej uže naprej vse.“

Tako se glase besede v „Narodu“; zdaj pa pre-vdarite rojaci, na kateri strani je perfidija in kdo laže in obrekuje.

Možu, ki je pošteno svoje narodno stališče znancu Nemcu nasproti celó v privatnem pismu poudarjal, se očita, da je poslal nemški stranki polo, na ka-tero naj zapiše pogoje in da je obljubil te pogoje iz-polniti, ako mu glasove dajo in v istem listu se za-govarja njegov nasprotnik, o katerem „Narod“ sam obstane, da je Stangerju in Gustinu nekaj obljubil in nek list podpisal, namreč: „dass er nicht die Initiative zur Slovenisirung des Rudolfswerter Obergymnasiums ergreifen wird.“ Meni to zadostuje, da mu ne dam svojega narodnega glasu. Če se pa glasilu radikalcev to ravnanje varovanja dopade, potem ima poseben okus in še čudnejše nazore o ljubezni do naroda in o tem, kar slovensko ljudstvo od svojega poslanca zahteva.

Gosp. dr. Slanc je odložil odborništvo v čitalnici in dolenskem pevskem društvu. Mož ima prav, in tudi jaz bom odložil za zmira predsedništvo čitalnice. V par mesecih mine čas mojega županovanja v Novem Mestu in potem bo prilika dana voliti „Národovega“ dopisnika za čitalniškega predsednika in mestnega žu-pana; mene ni več volja za te težavne javne posle žeti nehvaležnost.

V Rudolfovem, 18. avgusta.

Dr. Albin Poznik.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Berolin, 19. avgusta. Slavnostnega obeda av-strijsko-ogerskega društva udeležilo se je 200 oseb, med temi mnogo častnikov polka cesar Fran Josip. Predsednik avstrijskega društva govoril je napit-nico avstrijskemu cesarju, predsednik ogerskega društva nemškemu cesarju, predsednik slovan-skega društva pa avstrijskemu cesarjeviču Ru-dolfu. Vse napitnice vsprejele so se z burnim navdušenjem.

Krasno selo, 19. avgusta. Pri slavnostnem obedu povodom cerkvene slavnosti polka osebne straže napil je car avstrijskemu cesarju povodom njegovega rojstvenega dneva.

Kromeriž, 18. avgusta. Namestništvo raz-glasilo je telegram, s katerim se naznanja, da pridejo cesar, cesarica in cesarjevič v po-nedeljek v Kromeriž ter da so dovolili oficijelen sprejem.

Berolin, 18. avgusta. V proslavo rojstvenega dneva avstrijskega cesarja višil se je na dvoru slavnosten obed, katerega so se udeležili cesarje-vič, drugi principi in knezi, članovi avstrijsko-oger-skega poslaništva in minister Hatzfeld.

Marseille, 18. avgusta. Včeraj je tu umrlo za kolero 24 oseb.

London, 18. avgusta. Osman Digma podal se je v Kartum, da se proglasi naslednikom Mahdi-jevim.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 19. avgusta.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	82.85
„ „ „ „ srebro	83.55
Zlata renta	109.10
5% avstr. renta	99.59
Delnice národné banke	871.—
Kreditne delnice	286.—
London 10 lir sterling	124.90
20 frankovec	9.90
Cekini c. kr.	5.91
100 drž. mark	61.25

Umrli so:

Dné 17. avgusta. Alojzija Čermelj, hči dom. hlapca, 2 mes., Hilserjeve ulice št. 8, črevesni katár.

V civilni bólnici:

Dné 15. avgusta. Matevž Avšič, delavec, 42 l., tuber-kuloza. — Peter Kosec, delavec, 26 l., tuberkuloza.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
18. avg.	7. zjutraj	733.39	12.6	szpd. sl.	jasno	20.00
	2. pop.	730.94	20.4	jzpd. sl.	obl.	dež
	9. zvečer	732.66	15.2	szpd. sl.	dež	

Lekarna Trnkoczy

zraven rotovža v Ljubljani

prodaja in vsak dan razpošilja zdravila s pošto na deželo; dalje

salicilno ustno vodo, aromatična, vpljiva oživiljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 velika steklenica 50 kr., (115) 6

salicilni zobni prašek, splošno priljubljen, vpljiva zeló oživiljajoče in na-pravi zobe blesteče bele, à 30 kr.

V našem založništvu je izišel na svetlo

drugi pomnoženi natis:

Poezije S. Gregorčičeve.

Elegantno vezane in z zlatim obrezkom stanejo

2 gld., nevez. 1 gld. 20 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica v Ljubljani.

Poddružnica c. kr. priv.

avstr. kreditnega zavóda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci na obrestovanje

	v bankovcih
za 4 dni odpovedbe	3 1/2 od sto
» 8 »	3 1/2 » »
» 30 »	3 1/4 » »

	v Napoleondorih
30dnevna odpoved	3 od sto
3mesečna »	3 1/4 » »
6 »	3 1/2 » »

Oddelek za giro

v bankovcih 2 1/2 proc. obresti za vsako vsoto, v Napoleondorih brez obrestij.

Nakazila

na Dunaj, v Prago, Budimpešto, Brno, Opavo, Levov, Reko, dalje v Zagreb, Arád, Gradec, Sibinj, Ino-most, Celovec, Ljubljano in Solnograd so brez troškov.

Kupovanje in prodaja

deviz, vrednostnih papirjev in inkaso-kuponov po 1/8 proc. provizije.

Posojila

na poroštevna pooblastila (warrants), pogoji po do-govoru;

proti dovoljenemu kreditu v Lon-donu ali Parizu 1/2 proc. provizije za 3 mesece;

na vrednostne papirje (efekte) 6 proc. obrestj na leto do svote 1000 gld., za večje svote vsled specialnega dogovora. (69) 36—17

V Trstu dné 1. oktobra 1883.

Zaloga zemljevidov

c. kr. generalnega štaba.

Mera 1 : 75000.

Listi so po 50 kr., zloženi za žep, pri-lepljeni na platno po 80 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova knjigarna v Ljubljani.